

Referat frå folkemøte om mogleg utviding av Jotunheimen nasjonalpark og omgjering av verneform for delar av Utladalen landskapsvernområde

Tid og stad: Kulturhuset i Øvre Årdal, 2. mai 2023, kl. 18.00 – 20.00.

Deltakarar:

Totalt om lag 25 stk. Frå Årdal kommune: Hilmar Høl (ordførar) og Jorunn Teigen Hellem (kommuneplanleggjar). Frå Statsforvaltaren i Vestland: Eline Orheim (seksjonsleiar), Anne-Marie Colban (seniorrådgjevar), Halvor Røssum (rådgjevar).

Orientering frå Statsforvaltaren:

Ordførar Hilmar Høl ønska velkommen. Han sa at Årdal er stolt av å vera ein nasjonalparkkommune, men at kommunen også må ta omsyn til spørsmål knytt til kraft og industri før den går inn i ein verneprosess. Dette folkemøtet vil vere med å gje kommunestyret grunnlag for å sei «ja» eller «nei» til å starte verneprosessen.

Statsforvaltaren v/ Eline Orheim ønskte velkomen på vegner av Statsforvaltaren i Vestland. Ho informerte om at kommunen har vetorett to gonger i verneprosessen: ein før oppstart og ein ved høyring av verneforslag dersom kommunen seier «ja» til oppstart. Formålet med dette møtet er å formidla kunnskap om oppdraget Statsforvaltaren har fått og prosessen, og å lytta til innspel og spørsmål frå innbyggjarane i Årdal.

Statsforvaltaren v/ Halvor Røssum orienterte om oppdraget vi har fått knytt til ei mogleg utviding av nasjonalparken og ei mogleg omgjering av verneform for delar av Utladalen landskapsvernområde, før vi presenterte dei naturkvalitetane og brukarinteressene vi kjenner til i området per no. Deretter vart den vidare prosessen skissert.

Ein verneplanprosess vil ikkje bli satt i gang utan at kommunen seier ja til dette. Ein viktig del av ein eventuell verneplanprosess er å innhente meir kunnskap om naturverdiar og brukarinteresser i området. Om kommunen seier ja til å starte verneplanprosessen kan den likevel seinare i prosessen seie nei til vern av området. Ved eit eventuelt «nei» vil arbeidet med å utvide Jotunheimen nasjonalpark i Årdal kommune stoppe.

Statsforvaltaren presenterte eit kart over det aktuelle utgreiingsområdet. Kartet skisserer kva område som kan vere aktuelle for utviding og endring av verneform. Å avgjere kvar grensene kan gå vil vere ein del av den vidare verneplanprosessen, dersom det er aksept for å starte dette arbeidet.

Anne-Marie Colban, miljøjurist hjå Statsforvaltaren i Vestland, gjekk gjennom dei juridiske forskjellane på eit landskapsvernområde og nasjonalpark med utgangspunkt i naturmangfaldlova. Både dei overordna skilnadane mellom desse to verneformene, og dei meir praktiske konsekvensane av ei omgjering av verneform vart presentert. Gjennomgangen vist at det ikkje er store skilnadar mellom grunneigars rådighet i nasjonalparken og landskapsvernområdet for dei områda der det kan bli aktuelt å endre verneforma. Det er nokre større høve til inngrep og verksemd knytt til landbruket i

landskapsvernområdet. Disse skilnadane vil ha liten praktisk betydning då områda som er aktuelle for endring av verneform er føreslått nettopp fordi det ikkje er stor landbruksaktivitet i området.

Ei meir detaljert gjennomgang av desse skilnadane finn du i presentasjonen som ligg på heimesidene våre. Her finn du og presentasjonen som vart brukt for å presentere oppdraget og orientere om prosessen: <https://www.statsforvalteren.no/nn/vestland/miljo-og-klima/verneomrade/innleiande-dialog-om-mogeleg-utviding-av-jotunheimen/>

Innspel, spørsmål og svar

Ole Magnar Nundal fortalte at han ikkje kunne sjå gode grunnar for å ikkje starte ein verneprosess. Han spurte om det er noko av eksisterande kraftinngrep som kjem innanfor dei føreslegne grensene. Det kan snart kome ein vindkraftdebatt i Årdal, og i denne samanheng kan det vere aktuelt å diskutere utbygging av eksisterande vasskraftanlegg. Eline Orheim svarte at det ikkje ligg eksisterande kraftinngrep i dei områda som er føreslått verna, eller der det er aktuelt å endre verneform. Desse områda er tilnærma inngrepsfrie, i alle fall for store tekniske installasjonar.

Egon Moen takka for informasjonen som vart gitt. Han stilte spørsmål ved om ei mogeleg oppgradering av kraftlinene mellom Fortun og Årdal kan kome i konflikt med ei mogeleg utviding av nasjonalparken langs Tindevegen. Eline Orheim svarte at dette er ei relevant problemstilling, men at vi ikkje har konkret kjennskap til oppgraderingsplanane no. Om det seinare i prosessen viser seg at oppgradering av kraftliner og utviding av nasjonalparken kjem i konflikt med kvarandre vil dette bli eit viktig problem å løyse.

Vidare spurte han kvifor Nedre Breibottsvotni, som er regulert, ligg innanfor utgreiingsområdet når dette skal vere fritt for kraftinstallasjonar og liknande. Eline Orheim svarte grensene for utgreiingsområdet er forsøkt trekt utanfor regulerte vatn. Halvor Røssum fortalte at han er kjent med at dette vatnet ligg innanfor utgreiingsområdet på kartet som vart presentert, men at det ikkje er meininga at det skal ligge innanfor. Kartet vil bli endra, slik at Nedre Breibottsvotni ligg utanfor utgreiingsområdet.

Egon Moen lurte på om andre kommunar rundt Jotunheimen har sagt ja eller nei til utviding av nasjonalparken, og om dette har noko å seie for prosessen i Årdal. Eline Orheim svarte at Statsforvaltaren i Vestland har ansvar for desse prosessane i Luster og Årdal, og at prosessen har kome omtrent like langt i desse kommunane. I Innlandet har fem kommunar sagt nei til å starte prosessen, medan ein har sagt ja. Prosessen i Årdal er ikkje avhengig av aksept frå andre kommunar – dersom Årdal seier ja vil vi kunne starte ein utvidingsprosess for dei områda Årdal kommune gjer sin aksept til.

Moen spurte også om korleis det vil bli med guida turar i Falketind-området ved ei eventuell omgjerding av verneform – blir det søknadspliktig? Anne Marie Colban svarte at verneforskrifta i dag i praksis er nokså lik for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde. Eldrid Nedrelo, nasjonalparkforvaltar for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde, fortalte at det i dag har vore søknadspliktig om det har vore prat om arrangement med grupper på meir enn 50 personar. Arrangement med grupper på under 50 stk. har ikkje krevd søknad. Ho fortalte også at

dette er eit spørsmål som det kan vere aktuelt å ta opp i revisjon av forvaltningsplanen for Jotunheimen og Utladalen.

Audun Hestetun, IL Jotun, spurte om det er slik at eventuelle løyve for å drive med motorisert ferdsel blir gitt for fleire år om gongen. IL Jotun har litt motorferdsel i området, både skiløypekøyning mellom Murane og Åsete og ervervsmessig transport. Eldrid Nedrelo fortalte at det i dagens verneforskrift er ei opning for å gje løyve til transport av brensel, proviant, varer og utstyr til turisthytter, hytter og setrer. Desse løyva har gjerne vorte gitt for fire år av gangen. Når det gjeld skiløyper må desse bli vurdert i verneprosessen. Om det i verneforskrifta blir opna for å gje løyve til å køyre skiløype/stikke løype her, vil det vere naturleg å gje fleirårige løyve.

Det vart spurt kor mykje vanskelegare det vil vere å få stikka ei løype i eit verna område enn utanfor eit verna område. Anne Marie Colban svarte at dersom verneforskrifta opnar for løypestikking i verneområdet vil det ikkje vere store skilnadar på kor vanskeleg dette er. Dersom verneforskrifta ikkje opnar for stikking av løype, vil det ikkje kunne skje inne i eit verneområde. Det er altså den enkelte verneforskrift som bestemmer dette. Men, også utanfor verneområde skal det takast omsyn til naturverdiane når det blir bestemt om ein trasé skal stikkast eller ikkje.

Eline Orheim orienterte om vegen vidare. Statsforvaltaren vil skrive referat frå møtet, og eit grunnlagsdokument der verneverdiar og brukarinteresser i utgreiingsområdet, og innspel og møteterferat blir oppsummert. Om kommunane ønskjer det kan dei bruke dette grunnlagsnotatet i handsaminga av spørsmålet om lokal aksept. Det kan hende at grunneigarane ønskjer å ha fleire/eigne møter før kommunen tek stilling til spørsmålet. Alle er oppfordra til å sende over meiningar og innspel til Statsforvaltaren.

Martin Walderhaug representerte Årdal Turlag si fjellsportgruppe, sa at han håpar ein verneprosess blir starta, til glede for noverande og kommande generasjonar. Han fortalte at han sjølv er tilflyttar, og at han ikkje hadde flytta til Årdal om det ikkje var for dei store naturverdiane kommunen har. Difor oppmoda han kommunen om å sjå på den urørte naturen som eit konkurransefortrinn i kampen om å trekkje til seg attraktiv arbeidskraft.

Halvor Røssum, 16.05.23.